

Finansdepartementet

Remissvar på betänkandet "Moderniserade skatteregler för ideell sektor" (SOU 2009:65)

Riksidrottsförbundet har beretts tillfälle att yttra sig över Stiftelse- och föreningsskatteutredningens betänkande "Moderniserade skatteregler för ideell sektor" (SOU 2009:65). Svaret har behandlats av Riksidrottsstyrelsen vid dess sammanträde 2009-10-16.

Sammanfattning

Idrottsrörelsen omfattar mer än tre miljoner medlemmar organiserade i 20 000 lokala föreningar som i sin tur är samlade i 68 (70 efter 2010-01-01) specialidrottsförbund. Den övervägande majoriteten av dessa föreningar har förhållandevis få medlemmar och låg omsättning. De drivs nästan uteslutande med hjälp av ideella insatser. Det är dessa ideella ledare som samhället har anledning att, och även har sagt sig vilja, underlätta för.

Det viktigaste skälet till att allmännyttiga ideella föreningar idag är skatterättsligt gynnade är att de anses vara en positiv kraft i samhället, inte bara genom sin faktiska verksamhet utan också genom själv föreningsarbetets positiva betydelse. Självklart ska idrottsföreningarna, liksom alla andra, följa de lagar och regler som gäller på skatteområdet. För att de ska kunna göra det krävs dock att regelsystemet är begripligt och inte alltför administrativt belastande även för den ideelle föreningskassören.

Det var med den utgångspunkten Riksidrottsförbundet ställde sig positiv till den skattekommitténs genomgång av idrottsorganisationernas skattesituation i betänkandet "Nya skatteregler för idrotten" (SOU 2006:23). Tyvärr har den ännu inte lett till någon proposition eller riksdagsbeslut utan förslagen fördes över till den nu slutförda Stiftelse- och föreningsskatteutredningen.

Enligt direktiven skulle den nya utredningen emellertid inte ta ett skattemässigt helhetsgrepp när det gäller föreningarnas situation, utan bara behandla inkomstskattefrågorna. Några exempel på viktiga frågor som behandlades av Idrottskattekommittén, men Stiftelse- och föreningsskatteutredningen inte tagit upp är

- Domares och andra funktionärers tjänsteställe

- Idrottsutövarkonto
- En beloppsgräns för skyldighet att lämna kontrolluppgift
- Avskaffande av reklamskatten
- Intäkter från upplåtelse av medierättigheter och souvenirförsäljning
- Den s k proffsregeln

Riksidrottsförbundet förordar därför att Idrottsskattekommitténs förslag tas upp på nytt och ligger till grund för en ny skattemodell för idrottsrörelsen. På de flesta områden torde de också även vara tillämpliga på övriga organisationer inom den ideella sektorn.

Vad avser de förslag Stiftelse- och föreningsskatteutredningen lägger fram är den viktigaste förändringen för idrottsrörelsens del förslaget om ett slopande av hävdbegreppet och den s k huvudsaklighetsbedömningen när det gäller skattebefrielse av näringsinkomster. Även här förordar Riksidrottsförbundet i första hand Idrottsskattekommitténs alternativa förslag. I andra hand vill vi betona vikten av att det skattebefriade området inte minskar, utan att de intäktskällor som tidigare betraktades som hävdvunna uttryckligen sägs ingå i det som nu föreslås ha ”naturlig anknytning” till verksamheten.

Bakgrund

Vad är idrottsrörelsen?

Idrottsrörelsen, vars paraplyorganisation är Riksidrottsförbundet, består av över 20 000 lokala föreningar, med sammanlagt över tre miljoner medlemmar, organiserade i 68 specialidrottsförbund. De lokala föreningarna ser olika ut, och lever under vitt skilda förutsättningar – alltifrån den lilla ideella kamratföreningen till den stora, professionellt skötta elitföreningen med en omsättning på många miljoner. Denna strävan att hålla samman hela den inom sig heterogena idrottsrörelsen är något som gör den unik, också i förhållande till övriga folkrörelser. Den gör också att idrottsrörelsens skattesituation i vissa stycken blir speciell, och även mer komplicerad.

Det är dock viktigt att komma ihåg att huvuddelen av föreningarna är små och helt leds av ideella krafter. Enligt en undersökning av föreningarnas situation gjord i början av 2009 visar att mer än en tredjedel av föreningarna har färre än 100 och 61 procent färre än 250 medlemmar. Bara tre procent har fler än 1 000 medlemmar. Hälften av föreningarna har en årlig omsättning under 250 000 kronor. Bara drygt en femtedel har en omsättning som överstiger en miljon kronor. Enligt en motsvarande studie 2005 hade 27 procent av föreningarna någon anställd personal (frågan ställdes inte i årets undersökning). Det är med andra ord de många små och medelstora föreningarna som utgör kärnan i svensk idrottsrörelse.

Varför ska idrottsrörelsen stödjas?

Idrottsrörelsen har traditionellt fått ett omfattande samhällsstöd, från såväl staten som kommunerna. Den har också, i likhet med övriga allmännyttiga ideella föreningar, varit skattemässigt gynnad genom att den varit inskränkt skattskyldig, dvs endast skyldig att betala skatt för vissa inkomster av näringsverksamhet.

Skälet till detta gynnande är att idrottsföreningarnas verksamhet ansetts samhällsnyttig, men också att den ideella föreningsformen i sig skapar positiva värden. När de nuvarande reglerna för inskränkt skattskyldighet infördes 1977 skrev det föredragande statsrådet i propositionen:

Just denna på det enskilda initiativet grundade form av samverkan har ett betydande värde för vårt samhällsliv. Det betonades särskilt att värdet inte bara ligger i att de ideella föreningarna förbättrar livsvillkoren för stora persongrupper och därigenom utgör ett värdefullt komplement till det allmännas insatser. Ett minst lika stort värde har själva föreningsarbetet, dvs det förhållandet att enskilda personer frivilligt och ofta utan ersättning samverkar för att lösa olika ideella uppgifter.

Statsminister Fredrik Reinfeldt uttryckte samma tanke när han i regeringsförklaringen vid sitt tillträde 2006 sa

Grunden för trygghet och gemenskap läggs i ett starkt civilt samhälle såsom föreningsliv, idrottsrörelser, kyrkor, samfund, och ideella organisationer. Solidariteten i de offentliga välfärdssystemen är ett komplement till ett samhälle som i högre grad präglas av medmänsklighet, ansvarstagande och idealitet. Ett starkt civilt samhälle är också grunden för en stark demokrati. Ett ökat samarbete mellan den offentliga, privata och ideella sektorn är nödvändigt för att utveckla vårt samhälle.

Samhället har alltså starka skäl att inte bara ekonomiskt stödja utan också underlätta för de ideella föreningarna och deras ledare.

Idrottsrörelsen och skattefrågan

För idrottsrörelsen är det en självklarhet att föreningarna ska följa gällande lagar och regler på skatteområdet, likaväl som på andra områden. Som en tydlig markering har "ekonomisk oegentlighet som allvarligt skadat idrottens anseende" i Riksidrottsförbundets stadgar införts som en grund även för idrottslig bestraffning. Men föreningarnas, och dess ledares, möjligheter att göra det är beroende av deras möjligheter att förstå reglerna och förutse dessas konsekvenser.

I slutet av 90-talet fick Riksidrottsstyrelsen täta signaler om att skattereglerna, bl a efter olika domstolsutslag, uppfattades som allt mer krångliga och därmed svårare att följa. Det gav också upphov till ett antal medialt uppmärksammade "affärer". En annan utveckling, som komplicerade skattebilden var framväxten av stora elitföreningar med hög ekonomisk omsättning och ofta med verksamheten uppdelad i olika former av bolag. Det senare var också ett skäl till att RF-stämman 1999 beslutade tillåta bildande av s k idrottsaktiebolag, med möjlighet för föreningar att överlåta rättigheten att spela i seriesystemet till dessa. Detta var ett sätt att möjliggöra

en bodelning mellan den traditionellt ideella folkrörelseidrotten och den mer kommersiellt inriktade delen av elitidrotten.

Mot denna bakgrund gjordes inför Riksidrottsmötet 2003 en idrottsrörelsens egen kartläggning av idrottens skatte- och avgiftsproblem, som mynnade ut i en hemställan om en statlig utredning. I juni 2004 tillsattes också den s k Idrottsskattekommittén med uppdraget att se över bestämmelserna om inkomstbeskattning av idrottsföreningar samt skattefrågor som berör idrottsutövare och idrottsfunktionärer. Syftet var att försöka utarbeta ett system för beskattningen som i förhållande till de gällande reglerna var bättre anpassat till de förutsättningar som gäller för den moderna idrottsrörelsen.

Två år senare presenterade Idrottsskattekommittén sitt betänkande – ”Nya skatteregler för idrotten” (SOU 2006:23) – som tog ett helhetsgrepp över idrottsrörelsens skatte- och avgiftssituation och lade fram ett antal förslag för att framför allt underlätta för de ansvariga i föreningar och förbund.

Riksidrottsstyrelsen ställde sig övervägande positiv till förslagen och såg fram emot en proposition i frågan. Tyvärr har dock ingen sådan lagts fram utan regeringen tillsatte i stället Stiftelse- och föreningsskatteutredningen med uppgift att se över regelverket för hela den ideella sektorns inkomstskattesituation.

Stiftelse- och föreningsskatteutredningen

När den nu aktuella utredningen tillsattes fick den, jämfört med Idrottsskatteutredningen, ett vidgat men också, sett ur idrottens synvinkel, mer begränsat uppdrag. Den skulle se över förutsättningarna för skattegynnande av alla former av allmännyttiga ideella organisationer, inte bara idrottsföreningar, och om möjligt föreslå enklare regler som gäller hela sektorn. Riksidrottsförbundet har inget att invända mot det anslaget. Men det innebar samtidigt att flera för idrottsrörelsen viktiga, och ibland specifika, frågor, som inte direkt berör inkomstbeskattning över huvud taget inte behandlats.

Riksidrottsförbundet menar därför att en kommande proposition, när det gäller idrottsrörelsens skatte- och avgiftssituation, i första hand bör ta sin utgångspunkt i Idrottsskatteutredningens förslag, som också till största delen torde kunna appliceras på andra allmännyttiga ideella föreningar.

När det gäller Stiftelse- och föreningsskatteutredningens förslag är Riksidrottsförbundets bedömning att dessa i de flesta fall inte leder till några omvälvande förändringar för idrottens organisationer. I flera fall är förslagen klart positiva. Det gäller exempelvis

- Att stiftelser kan räknas som allmännyttiga om de har som ändamål att bl a gynna idrott
- Att en bedömning av uppfyllelse av det s k verksamhetskravet inte måste göras isolerat för det enskilda verksamhetsåret.
- Att det s k fullföljdskravet klargörs och görs tidsmässigt mer flexibelt

Finansieringsfrågan

Den för idrottsrörelsen viktigaste frågan i det aktuella betänkandet gäller vilka intäkter som ska vara skattebefriade. Den modell utredningen föreslår bygger på en fortsatt skattebefrielse för inkomster med "naturlig anknytning". Däremot föreslås hävdbegreppet och den sk huvudsaklighetsbedömningen slopas. Som ersättning för detta ska i stället finansieringsintäkter – oavsett från vilken verksamhet de kommer, verksamhetens omfattning och hur den bedrivs – skattebefrias i den mån de inte överstiger 25 procent av föreningens totala intäkter.

Idrottsskattekommittén föreslog en annan lösning, nämligen att ideella föreningar skulle vara skattebefriade för inkomster från verksamhet som

1. utgör ett direkt led i främjandet av det idrottsliga ändamålet eller har annan naturlig anknytning till sådant ändamål, eller
2. utgör en finansieringskälla för den idrottsliga verksamheten som föreningen bedriver eller främjar under förutsättning att finansieringsverksamheten inte bedrivs på ett sådant sätt att skattebefrielsen i mer än ringa omfattning leder till en snedvridning av konkurrensen med näringsidkare som bedriver likartad verksamhet

Riksidrottsförbundet menar att denna modell är väl övervägd och därför i första hand bör ligga till grund för regeringens proposition. Om regeringen ändå anser att det finns skäl för att bygga vidare på Stiftelse- och föreningsskatteutredningens modell vill vi lämna följande synpunkter:

Riksidrottsförbundet ser det som positivt att den för föreningarna osäkra och otydliga huvudsaklighetsbedömningen tas bort. Detta särskilt som ett fällande utslag kan leda till att skattebefrielsen försvinner från samtliga intäkter.

Mer problematiskt är slopandet av hävdbegreppet. Principiellt kan vi instämma i att begreppet per definition tenderar att låsa fast tillämpningen i gamla former – det krävs ett antal år för att kunna hävda hävd. Men samtidigt finns det en uppenbar risk att flera av idrottsföreningarnas och –förbundens traditionellt skattebefriade intäktskällor nu blir skattepliktiga. Det gäller exempelvis intäkter från spel och lotterier, reklam och sponsring samt försäljning och insamlingar. En stickprovsundersökning gjord av Sv Fotbollförbundet av ett antal div 2-föreningar med stor breddverksamhet visar att sådana intäkter varierar mellan 30 och 70 procent. Dvs i samtliga fall över den i utredningen föreslagna gränsen på 25 procent. Större elitföreningar och förbund kan ha avsevärda intäkter från sådan verksamhet liksom från försäljning av medierättigheter (se nedan).

Utredningen menar att det som idag räknas som hävdvunna inkomster "i hög grad" ska kunna omfattas av begreppet "naturlig anknytning". Men detta framgår inte uttryckligen av de lagda författningsförslagen. Risken finns att vi får en långdragen process av ärenden i skattedomstolar innan begreppet klart definierats. För att motverka en sådan, och inte minska idrottsorganisationernas skattebefriade område, bör utredningens tolkning att de idag hävdvunna intäktskällorna ska anses ha naturlig anknytning skrivas in direkt i lagtexten, eller i alla fall i propositionstexten.

Intäkter från souvenirförsäljning och medierättigheter

Stiftelse- och föreningsskatteutredningen behandlar inte specifikt de för idrottsrörelsen viktiga frågorna om skattefrihet för intäkter från försäljning av souvenirer respektive medierättigheter, dvs rättighet att sända idrottsevenemang. Det gjorde dock Idrottsskattekommittén.

Dess slutsats avseende souvenirförsäljning var att inkomst från sådan bör anses skattefri om värdet på souvenirerna inte överstiger två procent av prisbasbeloppet. Om souvenirens värde är högre ska den vara skattefri bara om skattebefrielsen inte mer än i ringa omfattning leder till en snedvridning av konkurrensen med näringsidkare som bedriver likartad verksamhet.

Riksidrottsförbundet kan instämma i Idrottsskattekommitténs slutsats, men vill samtidigt betona att någon snedvridning av konkurrensen sällan lär förekomma i verkligheten. För att det ska handla om en souvenir krävs att den sålda artikeln har föreningens/förbundets varumärke på sig. Detta varumärke ägs och kontrolleras av organisationen. Syftet med försäljningen är naturligtvis att tjäna pengar till verksamheten. Detta leder till souvenirerna i verkligheten i stort sett alltid är dyrare än motsvarande artiklar utan klubb/förbundsmärke.

Beträffande medierättigheter menade Idrottsskattekommittén att sådana skattemässigt bör jämföras med den – skattebefriade – intäkt det skulle innebära att ta emot motsvarande publik på tävlingsarenan. Även här instämmer Riksidrottsförbundet med Idrottsskattekommitténs bedömning.

Frågor som inte berörs av utredningen

Som nämnts ovan finns det ett antal för idrottsföreningarna viktiga skatte- och avgiftsfrågor som togs upp i Idrottsskatteutredningen, men som av olika skäl inte behandlats i den nu aktuella utredningen. Vi vill avslutningsvis lyfta de som enligt vår uppfattning bör lösas i en kommande proposition för att underlätta för främst de små- och medelstora föreningarna. I de flesta fall torde sådana förändringar kunna gälla även för övriga ideella föreningar.

Domares och andra jämförbara funktionärers tjänsteställe

Idag anses idrottsdomare normalt ha sitt tjänsteställe på den plats där matchen/tävlingen arrangeras. Verkligheten är dock den att en domare/funktionär utför sina uppdrag på vitt skilda platser. Uppdragen är också löpande i den meningen att de står till förfogande för olika uppdrag, med utgångspunkt från det egna hemmet, där förberedelser sker och eventuell utrustning finns.

Idrottsskattekommittén föreslog att idrottsdomare och därmed jämställda tävlingsfunktionärer ska anses ha sitt tjänsteställe i bostaden, om arbetet som regel utförs på olika platser. Det innebär att de resor som dessa personer gör mellan bostaden och olika arbetsplatser är att betrakta som tjänsteresor för vilka skatte- och avgiftsfria ersättningar kan utbetalas.

Riksidrottsförbundet förordar starkt en förändring i enlighet med Idrottsskattekommitténs förslag.

Skyldighet att lämna kontrolluppgift

En ideell förening som betalat ut ersättning till en person med sammanlagt 100 kronor eller mer under ett år ska lämna kontrolluppgift om detta till skatteverket. Det gäller oavsett om ersättningen är kontant eller består av skattepliktiga förmåner.

I en vanlig idrottsförening kan detta röra sig om många personer och därmed kontrolluppgifter, ofta på små summor. Det handlar t ex om domare som dömt några enstaka matcher eller funktionärer vid någon tävling. Även många ledare får någon mindre skattepliktig förmån. För föreningen kan detta bli en avsevärd administrativ börda.

Idrottsskattekommittén föreslog att beloppsgränsen anpassas till vad som gäller för den generella beloppsgränsen för att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag, dvs 1 000 kr. Skatteverket har senare (2007-11-13) i en promemoria föreslagit att ersättningar understigande 3 000 kr under ett år ska vara skattefria vilket innebär att utbetalaren inte heller behöver lämna kontrolluppgift.

För idrottsföreningarna är det viktigt att beloppsgränsen höjs, gärna till den av Skatteverket, men minst till den av Idrottsskattekommittén föreslagna nivån.

Reklamskatten

Riksdagen har vid ett flertal tillfällen tillkännagivit att reklamskatten bör avvecklas när det statsfinansiella läget så tillåter. Så har dock inte skett. Ideella föreningar är fortfarande skyldiga att betala åtta procents skatt på annonser och annan reklam om det skattepliktiga värdet överstiger 20 000 kr per år. Det kan handla om exempelvis matchprogram, dräktreklam eller skyltar på idrottsanläggningar.

För de flesta idrottsföreningar handlar det om förhållandevis små summor, som ändå leder till en administrativ belastning. Idrottsskattekommittén föreslog därför att reklamskatten för ideella föreningar skulle avskaffas.

Riksidrottsförbundet tillstyrker starkt detta förslag.

Idrottsutövarkonton

Idrottsskattekommittén behandlade också, i enlighet med sitt direktiv, frågan om möjlighet för enskilda professionella idrottsutövare i individuella idrotter att avsätta delar av sina idrottsintäkter till ett särskilt konto för senare uttag, och beskattas först i samband med uttaget. Man lade också ett konkret förslag i den riktningen.

Behovet av idrottsutövarkonton, som finns i en eller annan form i våra nordiska grannländer, bygger på det faktum att framgångsrika elitidrottare kan tjäna stora summor pengar under en mycket begränsad tid. Ett fullt skatteuttag vid tidpunkten för intjänandet får effekter som uppfattas som orimliga, och som också fått många elitidrottare att lämna landet. Det bör betonas att idrottsutövarkonton inte handlar om att de berörda idrottsutövarna ska befrias från skatt utan endast att ge dem möjlighet att sprida skatteuttaget över en längre period.

Riksidrottsförbundet menar att Idrottsskattekommitténs förslag bör tas upp på nytt.

Idrottsföreningar med professionella utövare

Idrottsskattekommittén hade som uttryckligt uppdrag att föreslå skatteregler bättre anpassade till förutsättningarna för den moderna idrottsrörelsen. Med detta menades bl a utvecklingen av en professionell elitverksamhet i vissa föreningar, en utveckling som gett upphov till en diskussion om dessa föreningars status som allmännyttiga ideella föreningar. Stiftelse- och föreningsskatteutredningen diskuterar öht inte denna gränsdragningsfråga.

Riksidrottsförbundets uttalade och på RF-stämman enhälligt beslutade strävan är att hålla samman allt från den breda barn- och ungdomsverksamheten till den yppersta eliten, i en samlad idrottsrörelse. I de flesta fall bedriver idrottsföreningar med elitverksamhet också en mer eller mindre bred barn-, ungdoms- och breddverksamhet. I vissa förbund är detta till och med en förutsättning för att få s k elitlicens. Det kan då vara svårt att, ekonomiskt och skattemässigt, exakt dra gränsen mellan de olika verksamhetsgrenarna.

Idrottsskattekommitténs slutsats var att en idrottsförening ska anses uppfylla ändamålskravet för att betraktas som en allmännyttig ideell förening om den idrottsliga verksamheten utövas huvudsakligen av idrottsutövare som under året inte har fått större avgiftspliktig ersättning från föreningen än vad som motsvaras av ett halvt prisbasbelopp. Kommittén för också ett resonemang om vilka som anses som idrottsutövare.

Riksidrottsförbundet menar att detta förslag från Idrottsskattekommittén lyfts upp på nytt och stadfästs.

Avdragsrätt för friskvård

I Riksidrottsförbundets remissvar på Idrottsskatteutredningen lyftes frågan om den orättvisa behandlingen av vissa idrotter som skattefri motionsförmån. Det gäller exempelvis golf, ridsport, alpin skidåkning och segling vilka enligt en drygt 20 år gammal bedömning anses vara "exklusiva".

Riksdagens kulturutskott har så sent som 2008 ansett denna åtskillnad mellan olika idrotter vara förlegad och i stället rekommenderat en beloppsgräns för hur mycket en skattefri motions- eller friskvårdsförmån får kosta, oavsett idrottsaktivitet. Trots det har ingenting ännu hänt.

I en samlad proposition om den ideella sektorns, och därmed idrottsrörelsens, skattefrågor menar Riksidrottsförbundet att det finns anledning att äntligen lösa denna diskrimineringsfråga.

Avslutande reflektion

Skatte- och avgiftsfrågorna är av avgörande betydelse för idrottsrörelsen, såväl ekonomiskt som när det gäller föreningarnas administrativa situation. Men de kan också ses i ett vidare perspektiv.

De allmännyttiga ideella föreningarna har särbehandlats på skatteområdet för att samhället ansett att de spelar en viktig och positiv roll inte bara i enskilda människors

liv utan också för samhällsgemenskapen och demokratin. Utifrån denna funktion, liksom sin avsaknad av vinstsyfte kan de inte jämföras med "vanlig" kommersiell näringsverksamhet, även när de bedriver näringsverksamhet.

Vi har på senare tid sett en tendens från olika politiska håll att bortse från denna skillnad. Risken finns att man därmed tvingar de ideella organisationerna, däribland idrottsföreningarna, att anpassa sig till det kommersiella näringslivets villkor. För idrottsrörelsens del rör det sig om en risk att pressa fram en tilltagande bolagisering.

Enligt Riksidrottsförbundets uppfattning handlar regeringens ställningstagande i de nu aktuella skatte- och avgiftsfrågorna, liksom när det gäller momsproblematiken behandlad i den snart färdiga översynen av momsregler för ideella organisationer, därför i grunden om en för framtiden avgörande fråga: Vilken folkrörelse, och vilken idrottsrörelse, vill Sverige ha i framtiden?

Med vänliga hälsningar